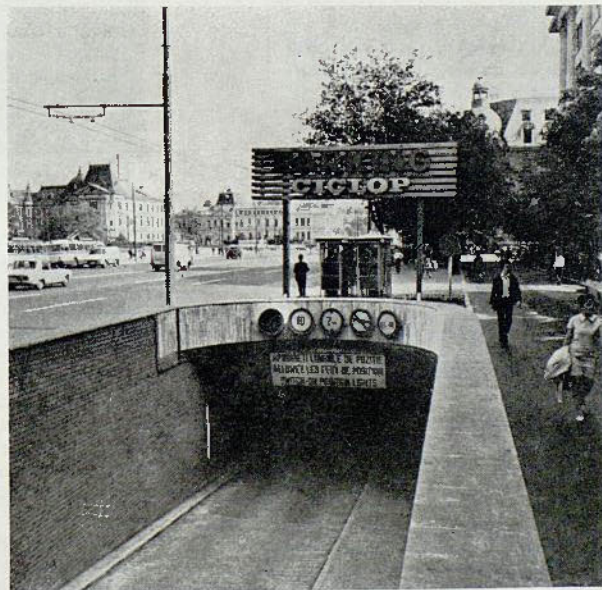

11, 12

4. Unul din indicatoarele vechi de stradă, care împreună cu lămpadarele în același stil, dădeau impresia de unitate. 5. Cel mai răspândit dintre tipurile noi de stație pentru transportul în comun. Păcat că un am peste înălțimea medie nu încapă în cabina telefonică. 6. Indicator într-o stație de taxi. 7. Un automat modern de benzină și accesorii nu tot așa, în mijlocul Bucureștiului. 8. Am urmărit o evoluție a stațiilor de transport în comun prezentând trei, dintre care acesta este tipul cel mai vechi. 9. O informație corectă și completă. 10. Din păcate, improvizatiile abundă și nu supără pe nimeni. Fantezia lor este pe cât de necontrolată, pe atât de nelimitată. Deși un om nu poate sta în picioare, pe o parte sînt flori, una e cu flori și înăuntrul tapet cu motive geometrice. 11. Se vede că pentru fiecare din aceste obiecte urbane a existat o preocupare, dar diferită, neordonată. Și dacă mai intervin și adăugiri ulterioare... 12. Natura salvează orice, chiar și această cabină telefonică prevăzută cu un ciudat și neașteptat tumburuz. 13. Intrarea în parcajul subteran. 14. Ceas electric. Arată ora. 15. În afară de cele ale companiilor aeriene, nu sînt multe firme frumoase în București. Un exemplu pozitiv, cu un fundal curb de inox și litere din granit negru.

14, 13

15

MOBILIER ȘI ECHIPAMENT URBAN

Azi, imaginea de noapte a unui oraș nu se poate separa de dîrele albe și roșii lăsate de mașinile în mers, proiectele spațio-dinamice ale lui Schöffer vor să transforme pulsația Parisului în lumină și mișcare (turnul cibernetic).

Tot așa imaginea de zi a orașului e dată de ochiul care se oprește asupra sute de intervenții ale vieții moderne: telefoanele publice, ceasurile, băncile din parcuri, oglinzile retrovizoare, inscripțiile, indicatoarele, firmele, chioșcurile de ziare sau produse alimentare, automate de alimentație publică sau obiecte de necesitate curentă, care, din păcate, sînt puține la noi, automate care ar prelungi viața orașului dincolo de orele de închidere, stopurile, stațiile de benzină, panourile de afișaj, și, mai vizibil parcă, stațiile de transport în comun.

Cineva a spus că, așa cum orașele celelalte sînt făcute din clădiri, orașul Las Vegas e făcut din firme. Aceasta poate să ne dea scara la care participă astăzi echipamentul urban la viața unui oraș.

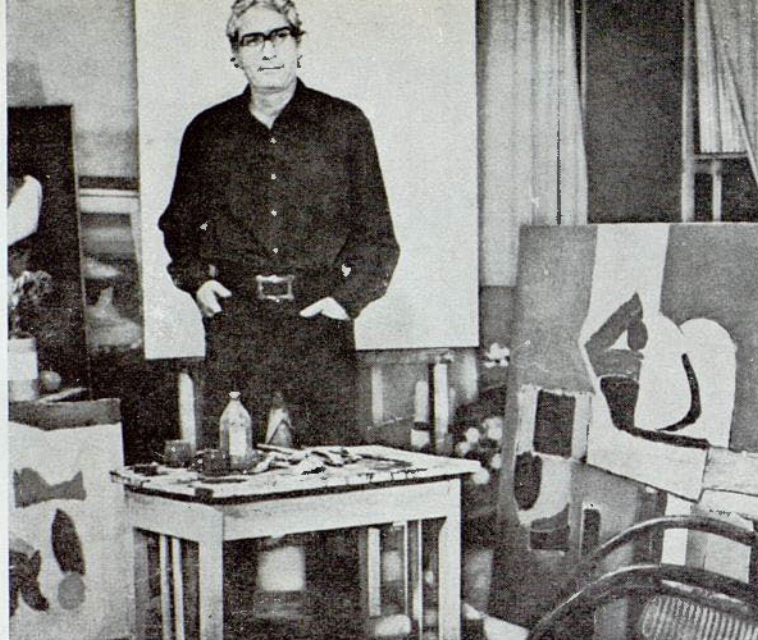
Este normal, deci, ca specialiștii să intervină pentru controlarea imaginii orașului nu numai prin arhitectură, dar și prin obiectele de echipare amintite mai sus și, în multe părți ale lumii, prin încercări de revitalizare ca pictarea calcanelor, a fațadelor chiar, ceea ce înseamnă într-un fel, ieșirea artei în stradă etc.

Am căutat în orașul nostru obiecte în care să găsim unele intervenții ale designului, dar am găsit în acest sens numai proiecte meritorii. În timp ce ele, obiectele, sînt de multe ori improvizatii, sau, dacă sînt corespunzătoare sînt neîntreținute, iar cînd întîlnim mai multe la un loc ne frapază lipsa de coordonare în proiectarea unor echipamente care ar trebui să fie gîndite împreună.

Am selecționat, pentru a vi le prezenta, cîteva dintre ele, așa cum sînt mai bune sau mai rele, în toate colțurile orașului.

ARTA ÎN OIAS

PACEA

Pictorul Pacea este unul din acei rari oameni care acoperă complet conținutul noțiunii de om, suprapunând-o peste cea de artist, într-o împletire fără scăpare.

Plecînd de la unele gînduri în legătură cu expoziția cu care ne-a vrăjit pictorul Pacea, în legătură cu personalitatea artistului în general, trebuie să spun că m-a tentat întotdeauna să fac paralelisme între artiștii plastici și arhitecți. Am emis chiar părerea că un arhitect conține în mod aproape obligatoriu un artist. Dar asta în cazul unui arhitect obișnuit și al unui artist obișnuit. Mai mult, în cadrul aceleiași bariere, am crezut întotdeauna că pregătirea noastră și tehnică ne dă dreptul la niște «fumuri» în plus.

Totul cade în cazul corifeilor ambelor meserii, indiferent de formație sau profesie. Cit de minunați sînt Cehov sau Hemmingway cînd se adresează direct sufletului, cum ne taie răsufarea și ni se dezvăluie El Greco sau Matisse, întregi, fără intermediari, fără granițe.

Printre arhitecți, mai ales la Gropius și la Fuller am întîlnit pecetea unor mari artiști, personalități integroare și multilaterale. Un om care spune: «Curcubeul este culoarea mea favorită» (Gropius la patru ani) și este și arhitect se apropie mult de marii oameni din Renaștere și din totdeauna.

Încheind paranteza despre oamenii mari, adevărați, mi s-au părut întotdeauna a fi cei care întuiesc exact o situație

sau un om, care nu se opresc la înveliș, care vibrează cu toată ființa la pulsațiile timpului lor.

Am încheiat paranteza, dar nu m-am apropiat de subiect chiar dacă l-am vizat tot timpul, ceea ce înseamnă că e foarte greu să vorbești despre pictorul Pacea. E greu să vorbești despre un om aparent obișnuit, cu un program, paradoxal, mai fix decît al unui muncitor în fabrică, program care înseamnă atelier dimineața, după amiază și în zilele de sîrbătoare.

Dar poate nu e greu să vorbești despre arta sa, care s-a relevat publicului printr-o expoziție uluitoare, cum n-au fost multe în ultimii ani.

Printr-o dreaptă observație, Dan Hăulică spune în catalogul expoziției că ni se prezintă numai aparent naturi moarte, căci într-adevăr nimic nu e mai viu, mai eliberat, mai stenic, decît naturile moarte, obiectul predilect al acestei picturi, în care obiectul devine semn.

Dar o pictură stenică nu înseamnă nezbucium, nu trădează un om care doarme noaptea, căci cînd ar mai descompune, analiza și recompune lumea?

Se pare că trebuie să mulțumim Dobrogei stratificat civilizată, acestui pămînt singular și ars care i-a adăpostit copilăria și l-a învățat să ia din soare atîtea culori.

Arh. ALBA DELIA POPA

A se impune prin prezența sa însăși, a-și subordona spațiul înconjurător, a fi astfel încît să ți-l apropie mai înainte de a fi aproape de el, a «spune ceva» mai înainte de a citi undeva, pe o placă, ceea ce el reprezintă... toate acestea sînt condiții de prim ordin pentru ca o lucrare de artă monumentală să existe, să fie luată în considerație ca atare, angajînd o mare responsabilitate pentru aceia care se încumetă spre o asemenea realizare și o certă satisfacție pentru cei ce reușesc...

Gîndeam astfel, atunci cînd, aflîndu-mă în drum spre Păuliș-Arad, mă îndreptam spre Monumentul Eroilor, prezență de adîncă semnificație și de mare valoare plastică într-un peisaj, care, fără a avea nimic extraordinar, se exprimă însă prin plenitudinea spațiului desfășurat.

Ansamblul — și îndeosebi structura sa volumetrică, în care «fundalul» este de fapt momentul culminant al compoziției, reușește să rețină acolo, la fața locului, sensul jertfei și al victoriei, revendicînd cu sobrietate copleșitoare amintirea marii bătălii. Simpla — dar deosebit de inspirat imaginată și apoi savant realizată — frîngere și, în același timp, elansare a betonului sînt definitorii în a exprima o idee și prin ea sensul comemorativ al monumentului. Aripile, ca prezență metaforică, într-o interpretare naturalistă sau redusă la esență, au constituit încă de mult, de foarte mult timp, un simbol al victoriei în arta monumentală. Simbolul însă, pentru a nu rămîne doar un simbol, pentru a deveni o participare activă în cadrul în care dăinuie, o valoare spațială, își datorează întreaga sa încărcătură semnificativă viziunii în care este conceput. Rezultînd tocmai din această viziune, monumentul de la Păuliș, este convingător. Imaginea lui se imprimă în memoria trecătorului, servind prin valoarea sa spiritual-estetică intențiile ridicătorilor lui.

Faptul că în realizarea acestei viziuni, așa după cum am aflat ulterior, o deosebită contribuție creatoare o are un arhitect, nu este de neașteptat; temeinicia monumentului constă tocmai în arhitectura unitară a ansamblului — volumetrie și amenajări — în care elementele componente se sprijină unele pe altele într-o organizare plină de un dramatism contrastant cu întinderea liniștită a cîmpului. Plastica de ansamblu este astfel rezultatul unui asiduu efort creator, a cărui transpunere în realitate a însemnat și un important efort de proiectare și construcție. Pentru execuția cofrajelor, spre exemplu, a fost necesară o precisă desfășurare cotată a tuturor elementelor, fiecare avînd o triplă curbă și o înclinare de 8% față de verticală și execuția în negativ a cofrajelor necesare din părți componente, avînd curburi diferite. Au fost executate proiecte pentru săpături, taluzări și drumuri, pentru stereotomia pieselor din piatră și execuția pieselor metalice. O dificultate mare, în proiectare și execuție, s-a dovedit a fi structura de rezistență, implicînd un proiect complex datorită fenomenelor de rezonanță care survin

